

Sodobna slovenska proza

Foto: © Murr

Cvetka Bevc

Prelet galeb

“Ne!” zatulim, ko se za trenutek odmaknem od slike, da si ogledam ustvarjeno.

Slika je slaba. Kaj slaba. Zanič je! Lahko bi jo kvečjemu prodal kot scenografski dodatek za televizijsko limonado. Ne morem gledati tega zmazka.

Robert White vzame nož in zareže. Počasi para platno, sprva pazljivo uničuje dokaz svojega neuspelega truda, da bi ustvaril sliko, ki bi bila resničnejša od življenja. Tako pravi, kadar ga kdo vpraša, zakaj rad slika pejzaže, čeprav zanje redko najde naročnika. S potegi čopiča poskuša oživiti vse vrste pokrajin, obrežje reke z umirajočim trsjem, razkuštran gozd s hribovjem, ki ga prebadajo veje, mestni trg s prhutajočimi golobi, pokopališče s cipresami ali staro vasico. Kot da hoče v naslikani pokrajini pokazati odsev svojega videnja, ponuditi poznejšemu ogledovalcu umetnine tisto, kar je v pokrajini skrito in kar lahko razkrije le igra slikarskih barv. Taka pokrajina pripoveduje resnično zgodbo. Nobene laži ne prenese.

Robert je redkokdaj zadovoljen z nastalim. A tolikšnega besa zaradi neuspeha ni občutil še nikoli. Potegi noža postanejo vedno bolj siloviti, platno se cefra, izginja podoba nacionalnega parka v Yorkshiru. Zaman se je mesec dni sprehajal naokoli s stojalom in platnom, dopustil, da mu je pokrajina dan za dnem lezla pod kožo, napravil brez števila skic, preden se je lotil pravega dela, upal, da je podoba kamnitega mostu s travnatim okolišem tista, ki se bo v njegovi upodobitvi lahko merila z van Goghovo

Zvezdnato nočjo ali vsaj kakim približkom Cezannove Ceste pri Mont Sainte-Victoire. Namesto tega pa to.

Najraje bi te ostanke sežgal na vrtu. Ne, tega ne smem. To sem storil zadnjič, ko sem uničil sliko londonskega parka. Vonj zažganih barv je ogaben, cela ulica je smrdela, sosed je pozvonil in vprašal, kaj se dogaja. Še malo, pa bi poklical gasilce. Raje bom vse skupaj zatlačil v koš in odnesel v smeti. Kaj pa je na dnu koša? Reklama za potovanje? Kakšno nenavadno mesto je na fotografiji. Prav zbudlo me je v oči, mene, večnega lovca pravih motivov. Pravzaprav morja v resnici še nikoli nisem slikal. Ja, to bo ta pravo. Bonifacio, belo mestece na jugu Korzike. Hm, kot da mi je od nekje znano. In tu piše, da je, kljub temu da je turistična sezona končana, pozno jeseni odprt privatni penzion, kjer lahko najamem sobo.

Odpotuje naslednji dan. Srečo ima z direktnim letom iz Londona do letališča v Figari. Med vožnjo skicira portrete potnikov. Starejši gospod, ki opazi njegovo početje, ga prosi, naj ga nariše. Robert ga namenoma polepša. Pozabi na navado iz mladosti, ko je obraze previdno motril, ali bo nemara na njih odkril kakšno domačo sled, nekaj, kar bi v njem predramilo globoko zakopan spomin na starše. Mama je umrla ob porodu, očeta menda nikoli ni bilo na spregled. Vsaj tako mu je zatrdila rejnica.

Gospod je zadovoljen in odkupi portret, Robert si s šopom bankovcev prežene nadležno misel, da je navadna slikarska prostitutka. Saj se bom odkupil s pravo sliko, si obljubi. Nestrpno čaka, da letalo pristane, zgrabi prtljago in nerodno opleta z veliko potovalko, v katero je spravil slikarsko stojalo. Kot je bilo dogovorjeno z lastnico penziona, ga na parkirišču pričaka živo rdeč peugeot z mladim šoferjem, ki mu navdušeno razlaga o lepotah kraja.

“Ustavite, sami peljite naprej, jaz bom šel peš do penziona!” zavpijem fantu, ki kar ne neha brbljati. Ne potrebujem razlage o tem, da je mesto dobilo ime po Bonifaciju II. Toskanskem, ki je v srednjem veku vodil odpravo proti Saracenom v severni Afriki in po vrnitvi iz boja zgradil neosvojljivo trdnjavo. Pa saj me ne zanima mesto, ki je razdeljeno v dva dela, mene zanima ta sedemdeset metrov visoki klif. Zlagoma jo ubiram po poti in s pogledi švigam levo in desno. Fantastično je! Prav sem imel, da sem se odločil za severni del, kjer je kredni apnenec zamenjal granit. V daljavi že vidim hišo na samem, to je najbrž moj penzion. Zdajci zaslišim krik galebov, razločno ga prepoznam med zavijanjem vetra, čeprav ptičev ni videti. Mogoče se skrivajo pred mojim pogledom. Začutim

vznemirjenost. Stapljam se s pokrajino, brišem mejo med sabo in svetom, da bi začutil zboldljaj, ki bi mi porinil čopič v roko, a se nič ne zgodi. Prezgodaj je še, se tolažim, ko vstopim skozi vrata majhnega penziona.

Lastnica, ki se predstavi kot Matilda Foster, Robertu nejevoljno poda ključ. Odkrito mu pokaže, kako zelo ji je odveč, da mora izven sezone gostiti edinega gosta.

“Slikar sem,” reče Robert, kot da bi ji s tem razkritjem hotel izbrisati zlovoljnost z obraza.

Gospa se zdrzne.

“Tudi moj mož je bil slikar. Slikal je morje. In ptiče. Galebe, čeprav jih na tem koncu ni kaj dosti.”

“Toda saj sem jih slišal, ko sem mimo pečin pešočil do penziona,” ji Robert oporeka.

“Ali vas zaradi vožnje muči slabost? Ta lahko povzroči prisluhe,” gospa suho odvrne in pritisne na hotelski zvonec. “Moja hčerka Vera vas bo popremila do vaše sobe,” reče in izgine.

Stojim v recepciji in čakam. Upam, da bo hči bolj prijazna kot mama. Želja se mi uresniči. Temnolasa mladenka mi z nasmehom na obrazu stopi nasproti. Ne, tega obraza res ne bi bilo treba polepšati. A težko bi bilo ujeti to lepoto. In še prijazna je. Mojih let. Z modrimi očmi. Molče me pospremi do sobe, fant je vanjo najbrž že odnesel mojo prtljago.

“To je bil očetov slikarski atelje. Pozneje sva ga preuredili v sobo. Mislim, da bo ravno prava za vas. Mama mi je povedala, da ste tudi vi slikar. Veste, dokler je bil oče še živ, sem se tu velikokrat igrala,” mi prav po domače razloži Vera.

Šele zdaj si natančneje ogledam sobo. Stene so okrašene s slikami, na katerih je morje. Pravzaprav je na vseh samo morje. Tako in drugačno. Pena. Valovi. Dobre slike so, čeprav v slikarski maniri renesančnih mojstrov.

“In koliko galebov je na slikah,” presenečeno ugotovim.

“To je bil očetov najljubši motiv. Morje in galebi. Čeprav jih tod okoli že od nekda ni kaj dosti. Še starci vedo to povedati.”

“Toda jaz sem jih slišal. A saj je tudi van Gogh nad poljem narisal ptiče, čeprav jih menda ni bilo.”

“Če želite, vas jutri odpeljem na prav poseben kraj. Oče je tam vedno dobil navdih,” mi prijazno ponudi Vera.

Samodejno priklimam, mogoče potrebujem vodiča v labirintu podob, ki se mi v tem kraju ponujajo na ogled. Dekle zapusti sobo. Z nasmehom. Že dolgo se mi kakšno dekle ni dvakrat nasmehnilo.

*

Dekle Roberta odpelje tja, kamor je z očetom hodila na sprehode. Toda tega kraja ni nikoli naslikal. Samo strmel je v valove. Nekoč je zajokal. Kot otrok ga ni hotela vprašati, kaj ga teži. Preveč žalosti je razbrala na njegovem obrazu. Pozneje je bilo prepozno. Za srčnim infarktom je umrl, ko je bila še šolarica. Z mamom se nikoli ni tako razumela kot z njim.

“Prosim, recite mi Venera. To je moje pravo ime. Mami je pač ljubša okrajšava,” mi reče dekle, ko prideva do konca poti. Naprej bi bilo nevarno hoditi. Tako vsaj opozarja tabla z napisom. Dekletu obljubim, da bom upošteval njeno željo, če me končno neha vikati.

“Pa saj si res kot boginja, ki je vstala iz valov,” ji nerodno navržem kompliment.

“Ne šali se, Robert. S tega previsa je nekoč padlo mlado dekle. Pravijo, da je bila najlepše dekle v mestu. Nikoli niso našli njenega trupla. Morje ga je odneslo, kdo ve, kam,” resno reče.

V tem trenutki zavrešči galeb. Ne, to ni prisluk.

“Preklete, galebov glas mi še vedno zveni v glavi. Prav neznosno je,” zastokam.

Venera me poskuša pomiriti, na čelo mi položi roko. Zadrgetam. Ne vem, ali zaradi njene bližine ali zato, ker sem v tem trenutku uzrl svoj motiv: klif, besneče morje, grobe skale in galebe, ki se bodo nekega dne morali prikazati. A dekleta ne bom moril s tem. Upam, da je nisem prestrašil. Ne, nič hudega ni, stisne mi roko in pove, da se vrača v penzion.

“In z mamom te vabiva na večerjo. Na račun hiše. Pripravila ti bom jorkširski puding, v knjigi gostov sem videla, da prihajaš od tam,” nagajivo pripomni in steče. Kar nekaj časa gledam za njo, preden izvlečem slikarsko stojalo.

Gospa Matilda ni navdušena nad skupno večerjo. Le česa se bo njena hči še spomnila? Ali ni dovolj, da jo je prisilila, da morata tudi jeseni sprejemati goste?

“Ne vem, s čim ste se prikupili moji hčerki, da je ona pripravila večerjo. V kuhinjo sicer le redko zaide,” zasika.

“Mama, prosim, nikar nocoj tega ne počni. Vsaj enkrat bodi zadovoljna z mano.”

“Od kje pa tebi takšna občutljivost?”

Robert bi najraje pobegnil v sobo, a Venere noče pustiti na cedilu. Na plan potegne sliko, ki jo je uspel naslikati tik pred zatonom sonca.

“Nočem biti jabolko spora med vama. Za pomiritev vama podarjam svojo prvo sliko.”

Venera jo vzame v roke in pohvalno prikima. Matildo gostova gesta vendarle omehča, predlaga, da bi sliko obesili v jedilnico, in si jo še sama začne radovedno ogledovati. Osupne.

“Ne! Tega ne bi smeli narisati! Ti ptiči! Kaj počnejo na sliki galebi? Ali sem vam je zmešalo? In kje ste odkrili ta kraj?! Tega ne bi smeli. Uničite to!”

Žal mi je za Venero. Kot da nočem drezati v njeno rano, se je nekaj dni izogibam. Zjutraj sem že zarana na sprehodu, kljub mrazu tavam naokoli, včasih izvlečem fotografski aparat, drugič spet vzamem skicirko in potegnem nekaj črt. Danes dopoldne sem v zavetrju celo postavil slikarsko stojalo in nanesel nekaj barv. Ustavil sem se pri tretjem potegu in se pognal nazaj v penzion. Venera me prestreže na stopnicah. Ne ovinkari. Opraviči se za mamino obnašanje in začne razlagati, da je njena mama od nekdaj takšna. Razburi se za prazen nič, ali pa z mislimi nekam odtava, kdo ve, kam.

“Včasih se mi zdi, da tudi mame nisem imela.”

O, dekle ne govori tega. Ne veš, kako je, če je res nimaš. Kaj bi dal, da bi se lahko tako prepiral z njo. Teta Rosvita, kot sem rekel rejnici, je lepo skrbela zame, ja, bila mi je kot mama, a tisti kot je dovolj, da je v meni občutek praznine.

Venera zna poslušati. Robert se že dolgo ni tako razgovoril o svojem življenju. Še gospoda s temnimi očali, ki je vsake toliko časa prišel na obisk, se spomni. Svojega dobrotnika, ki je mlad umrl, je deček še dolgo pogrešal. Njegov smeh, skupne sprehode in klepete. On mu je prvi kupil barvice in se navduševal nad njegovimi otroškimi risarskimi poskusi.

“Teti Rosviti je zapustil nekaj denarja, lahko sem se izšolal, končal slikarsko akademijo, potem veliko potoval, iskal samega sebe in ...”

Obmolknem. Ne vem, ali zato, ker sem hotel reči, da sem končno našel. Vsaj tako se mi zdi. Dekle, ki ne bo samo avantura. Ali pa nočem načenjati svoje večne teme o boju za pravo sliko. Priznanja za moje slikarske dosežke, samostojne razstave po glavnih mestih Evrope, poudarjanja kritikov, da se z mano začenja nova pot realističnega slikarstva v moderni preobleki – nič od tega mi ne zadoštuje. Jaz vem, česa ni. To iskanje je moj birič, ki sem ga danes pokusil podkupiti s potegi modre barve. Vendar je ostal neomajen.

“Zavidam vam potovanja,” ga Venera predrami iz razmišljanja. “Jaz že vse svoje življenje živim tu. Naučila sem se plesti mreže, znam pripraviti slanike in pomagam mami pri vodenju penziona. V jeseni je samotno in vesela sem, da si prišel.”

*

To sem zdaj. Pregarjalec samote? Njene in moje? O, drago dekle, govoriš, kot da me od nekdaj poznaš. Pa saj samota ni problem. Osamljenost, ki pride tudi takrat, ko si obkrožen s prijatelji, ko se po odprtju razstave rokuješ z neznanci, ki te trepljajo po ramenih, ali z začudenjem zreš na žensko, ki se je po naključju znašla v tvoji postelji.

“Ostal bom kar nekaj časa. Zdi se mi, da sem na pravi poti. Hvala, ker si tu,” zašepetam in se ji zazrem v oči.

Nerodno ji je, zardi kot majhna deklita.

“Ali lahko še enkrat vidim sliko, ki si nama jo hotel podariti. Če darilo še vedno velja, bi jo hotela imeti. Obesila jo bom v svojo sobo. Mama tja nikoli ne pride,” reče.

Sliko sem tistega večera spravil v predal. Tudi pogledal je nisem več. Zdaj jo izvlečem in jo potisnem Veneri v roke, ki jo nekoliko odmakne od oči, kot da jo hoče natančno raziskati.

“Nenavadna je. Ne le zaradi pokrajine, ki si jo res ujel. Tudi ne zaradi galebov. Res si jih samo slišal, kot trdiš, a na sliki so taki, kot da so v resnici bili tam. Letajo čisto nizko nad vodo. V krempljih držijo bele pajčolane. Težko je ugotoviti, ali so iz pene vodovja ali iz krhkih čipk.”

Robert je presunjen. Če Venera prepozna njegovo hotenje, potem mu je nekaj vendarle uspelo. Hotel je upodobiti ptiče, ki dvigujejo gladino morja kot svatovsko ogrinjalo neveste.

“A zakaj imajo galebi rdeče kljune? Saj so taki, kot da imajo krvave konice prilepljene na obraz,” ga dekle preseneti z ugotovitvijo.

Kakšne rdeče kljune? Tega nisem nameraval narediti. Gotovo je nekaj narobe z barvo. To je noro! Prav zaradi njih je slika ... resnična? V sebi zaznam lahen drget. Venera začuti, da je nekaj narobe. Brž me povabi na izlet. Če sem že tu, moram obiskati naravni rezervat Bouches de Bonifacio.

“V tem parku so v zaščito vključene rastline, ribe, cela vrsta živali, in seveda ptiči. Med njimi mogoče odkriješ svoje galebe s krvavimi kljuni,” se poskuša Venera pošaliti. Brez uspeha. Sliko spravim nazaj v predal.

Nista odšla le na izlet. Večerja ob svečah v starem predelu Gornjega Bonifacia in steklenica vina sta naredili svoje. Robert je vso pot do penziona zbiral pogum. Kljub številnim kratkim zvezam je bil sramežljiv moški. Ko sta stopila v recepcijo, je najprej preveril, če je kje Matilda. Gospa se mu je od ponesrečene večerje praviloma izogibala. Robert jo je imel na sumu, da je nekajkrat preiskala njegovo sobo, a ker ni nič izginilo, je opustil misel na

pritožbo. Tudi zaradi Venere. Kateri za slovo najprej dahne krhek poljub na lice, potem pa jo privije k sebi.

“Mislila sem, da si ne boš upal,” se zasmеji Venera.

“Angleški fantje nismo tako zadržani, kot zatrjuje tradicija. Moje povabilo, da preživiš noč z mano, najbrž ni nespodobno,” reče Robert in povleče deklo za seboj.

“Ne! Pusti me! Pojdite proč! Ne trgajte me! Počakaj, počakaj, angel!” kričim, ponavljam tisto, kar me je preganjalo v sanjah.

Venera se v postelji prestrašena vzravna. Poskušam ji razložiti, kaj se dogaja. Ni prvič. Tako se začenja. Skozi sanje se prikrađe podoba, ki jo moram narisati. Samo tokrat me preganja ptič, ki se nenadoma spremeni v žensko, angela, ki prepeva in mi tišči čopič v roke. Vsakič, ko ga hočem v sanjah narisati, se mi skrije. Izgubim njegov obraz.

“Toda zjutraj, ko stojim pred belim platnom, ga v glavi vidim popolnoma natančno izrisanega. Tako kot zdaj. Vstati moram in dokončati sliko,” že skoraj nepotrpežljivo razlagam, ko se kobacam iz postelje.

“Tak si kot moj oče. Vedno je zgodaj začel delati. Še zdaj se spominjam njegovega štorkljanja, kadar je vstajal pred zoro in odhajal slikat v atelje,” razumevajoče pripomni Venera.

Obrne se na bok in zapre oči. Ve, da potrebujem mir. Pa saj je ona moj angel!

Robert tistega jutra slike ni dokončal. Ko se je Venera prebudila, jo je zvalil na sprehod. S sabo ni vzel niti skicirke. Ta dan je želel preživeti samo z njo. Ni se hotel ukvarjati z mislijo na poraz, to slaščico demonov, ki slikarju hočejo izruvat srce, kadar se podaja v neznanu. In tudi naslednje dni je raje bral, poslušal glasbo, nekaj besed je spregovoril celo z Matildo. Ki mu je začuda predlagala, da naj obišče župnika. Ta je zvedel, da imajo slikarja v hiši, in mu je hotel predlagati, da poslika cerkev. Starki seveda ni ušlo, kaj se plete med mladima. Po svoje je bila tega vesela. Veri je vendarle privoščila veselje. Vsaj nekaj veselja. Mladi mož bo nekega dne odšel. In potem bo hčerka spet njena.

Toda stvari so se razpletale drugače. Robert na odhod ni niti pomislil. Zdelo se mu je, da bi lahko za zmeraj ostal tu. Še prisotnost na odprtju svoje razstave v Parizu je odpovedal z izgovorom, da je zbolel za pljučnico. In z navdušenjem sprejel ponudbo župana, da za mestno hišo naslika nekaj slik Bonifacia. Jesen se je prevesila v zimo, ko je končal delo. Kljub vsesplošni hvali občinskih svetnikov, ki so menili, da je ustvaril neverjetne umetnine, je v njem še vedno glodalo. Angeli ga niso več preganjali

v sanjah, začeta slika je samevala v sobi. Naslikal pa je županov portret in za petičnega Američana, ki se je vsako zimo umaknil na Korziko, ustvaril portrete njegove celotne družine. Plačilo je bilo bajno.

Pa Roberta ni skrbel denar. Venera mu ni dala miru. Še nikoli mu nobena ženska ni prišla tako blizu. Toliko skupnega sta imela, navduševala sta se nad isto glasbo, brala podobne knjige, oboževala mediteransko kuhinjo in pogovore dolgo v noč. Nazadnje se je odločil. Z Venero želi živeti, prav tu, v tem kraju, ki ga je odkril na prospektu na dnu koša za smeti. In v dokaz, da to ni le trenuten domislek egocentričnega umetnika, je poprosil gospod Matildo za pogovor.

“Torej z mojo hčerko mislite resno, Robert. Poročiti se hočete z njo. In tu bosta živela. Kaj naj rečem. Njena volja, njen svet. Čeprav sem zadovoljna, da ne bo zapustila doma.”

Ne bom gospe že zdaj povedal, da ne bova živela tu. Odkril sem staro kamnito hišo, nedaleč od pečin, kamor me je Venera peljala prvi dan. Ne bi gledal tašče na vsakem koraku. Neprijetno mi je v njeni bližini. Čeprav za moje slike kaže neverjetno veliko zanimanje. Kdo ve, mogoče jih na skrivaj primerja z delom svojega moža. Saj jih tudi jaz. Kljub različni tehniki lahko odkrijem nekaj podobnosti. Najbrž zaradi motivov. Kar nasmehniiti se moram. Komaj uspeš naslikati vse, kar pritegne mojo pozornost. Potrpežljiv sem. Vsaka slika je boljša od prejšnje. Kot da si tlakujem pot do tja, kjer bom dosegel svoj ideal. A saj se ne mudi. Vem, da ne smem biti neučakan. To si lahko privoščim le s poroko. Ne mislim čakati, da preteče leto ali dve.

“Poročila se bova čez mesec dni. Ne recite, da je prezgodaj. Vem, kaj sem našel. In upam, da ona ne bo imela nič proti,” rečem odločno, da bi preprečil kakršen koli nadaljnji pogovor.

Matilda hoče oporekati, vidim na njenem obrazu, grbanči čelo, da bi zasekala kakšno besedo o tem, da umetnik ne more preskrbeti družine. Ne, ne muči je to. Saj ve, da mi slava prinaša tudi denar. Konec koncev imam dovolj prihranjenega in tudi moje slike na umetniškem trgu dosegajo visoke cene. Pa kaj ji je? Globoko zajema sapo. Menda ne misli hčerke zapreti v klet.

V tem trenutku zaslišim krik galebov. Čisto blizu. Kot da so se pustili na dvorišče, brskajo po smeteh kot krilate podgane, namesto da bi lovili ribe ali kaj.

“Ali ste slišali galeba? Tokrat ne boste trdili, da imam prislruhe.”

Matilda prebledi, zamaje se, skoraj pade, a se ujame za naslonjalo stola.

“Ti ptiči napovedujejo nesrečo,” zamomlja in se požene proti vratom, skozi katera ravno vstopi Venera.

“Mama, ne trapaj. Kakšno nesrečo neki? Galebi se vračajo v naš kraj, ker se tukaj začinja novo življenje. Moj odgovor na tvojo nenavadno snubitev je seveda pritrđen, Robert. Zaradi mene je lahko poroka tudi čez štirinajst dni.”

*

Pa je trajalo kar nekaj časa, preden se je nameravano zgodilo. Zgodnja pomlad je že trkala na vrata. Toda slabega vremena kar ni hotelo biti konec. Robert je opustil misel na pohode po pokrajini in začel v sobi zavzeto slikati svoje sanje. Angel je postal ženska z modrimi očmi. Prvič po mnogih letih je teto Rosvito po telefonu vprašal, kakšne barve oči je imela njegova mama. Odgovora ni dobil, a povabilo na poroko je kljub starosti vseeno sprejela. Le nekoliko je bila presenečena.

“Pa prav ta kraj si izbral za poroko? Saj imajo grozno vreme. Vem, ker sem z mozem pred mnogimi leti hodila na počitnice na Korziko. V bližini Bonifacija sva preživela kar nekaj tednov,” mi hiti razlagati, kot da bi me hotela odvrniti od mojega početja. Pa kaj ji je? Mogoče se boji potovanja. Morda ima kakšne slabe spomine. Pa saj je bil njen mož, stric Louis, dober človek. Šele pred nekaj leti ga je izgubila. Mene je imel rad kot svojega sina in teta Rosvita je vedno zatrjevala, da sta imela srečen zakon. A kar koli jo že mori, lahko počaka. Po poroki bo ostala v penzionu še nekaj dni. Vsaj tako mi zatrdi. Takrat bova imela dovolj časa za klepet. Toliko stvari mi mora povedati.

Vendar ni bilo nič iz tega. Vsaj takrat ne. Korzika je bila obsijana s soncem, a zaradi nevarnosti terorističnih napadov je bil odpovedan Rosvitin let iz Londona. Robert si je ravno pripenjal belega metuljčka, ko je zazvonil telefon.

“Robert, zelo mi je žal. Ne bom mogla priti!” je kričala starka.

Kaplja pelina zmerja kane, je pomislil Robert.

“Teta, midva se bova kljub vsemu poročila. Voščila nama boš, ko prideš. Kako? Ne slišim te. Za poroko mi prinašaš oporoko! Ali se šališ? Moj dobrotnik mi je zapustil imetje. In nekaj mi moraš povedati? Ne, ne bom počakal. Halo? Teta Rosvita! Me slišiš?”

Odložim slušalko, kaj pa naj drugega. Ne, ne bom si pustil vzeti dobre volje. Venera me čaka v jedilnici. Pohiteti moram. Svatje bodo kmalu tu. Kdo pa zdaj trka na vrata? Matilda? Pa ne da me hoče zadnji trenutek prepričati o zaletavosti mojega dejanja. Nekaj drugega jo muči. Vidim ji na obrazu.

“Ali vas kaj skrbi, Matilda?” vprašam bolj iz vljudnosti.

“Ženske smo na svetu zato, da skrbimo. Nekaj sem te hotela prositi. Obljubi mi, da z Vero po tem, ko se bosta poročila, odideta daleč proč od tu. Ne vračajta se sem. Galebi preveč vreščijo!”

*Najraje bi se zasmel. Presneta coprница, še poročil se nisem, že se je spremeni-
nila v najbolj zoprno taščo. Najprej za galebe ni hotela slišati, zdaj pa jo na vsem
lepem motijo. Saj jih še nikoli ni toliko gnezdilo, pravijo domačini.*

“Tisti galebi na tvojih slikah preveč vreščijo!” zavpije.

Imel sem prav. Mojo sobo redno preverja, kako bi drugače vedela, da je zadnji mesec podoba vreščecih galebov nad morjem moja obsesija. Le da imajo človeške obraze. Družim sanje z resničnostjo, bi rekel. Tisto, kar sem nakazal na prvi sliki, razvijam naprej. In bom še naprej. Ker čutim, da je to prava sled. A tega njej res ne bom razlagal.

“Če hočeš moji hčerki dobro, me boš ubogal,” pribije in stopi korak bliže meni.

Tedaj v sobo stopi Venera. Matilda kar poskoči, obrne se na petah in brez besed zapusti sobo. Nevesta se ne zmeni zanjo in tudi Robert kmalu pozabi na dogodek. Saj bo vendar poroka! Domačini so pripravili pravo slavje, še župan se je pojavil na magistratu in Američan ni pozabil na dragoceno darilo. Vse je bilo tako, kot si je Robert zamislil. Glasba, domačini v tradicionalnih oblekah, sonce je dopuščalo, da so mize postavili na prosto, predvsem pa srečna nevesta. To je bilo za Roberta najpomembnejše.

Nikoli nisem sanjal o poroki. Občutek sem imel, da preveč zavezuje ali da preprosto tega nisem sposoben. Ni me Venera prepričala v to. Udejanjil sem svoje daljno hrepenenje, da bom imel pravo družino. Otroke. Četudi v bližini zoprne tašče, ki mi vsake toliko časa še vedno nameni pomenljiv pogled. Včasih jo zalotim, da si z rokami maši ušesa. Ni treba, da jo vprašam, zakaj to počne. Saj poznam odgovor. Galebi, galebi, galebi. Neumnost. Ali pa ne. Ker na mojih slikah so začeli pripovedovati zgodbo, ki je še sam ne znam razbrati. Mogoče mi bo lahko pomagala teta Rosvita. Že ko sem v otroštvu risal, mi je rada pripovedovala o tem, kaj ji govorijo moje podobe.

Rosvita je prišla z nekajtedensko zamudo. Nekajkrat je Roberta pokušala priklicati, a se ni javil. Konec koncev je bil na medenih tednih. Nazadnje se je odločila za presenečenje. Prišla je nenapovedana. Na letališču je najela taksi in se v zgodnjem mraku pripeljala do penziona. Ko je stopila iz avta, je za nekaj trenutkov obstala in se zastrmela v živo pisani napis nad vrati stavbe. Penzion Foster. Nejeverno je zmajala z glavo. Matilda jo je opazila skozi okno in ji stopila naproti.

“Želite, gospa? Penzion sicer še ne obratuje, a mogoče za vas lahko najdemo sobo.”

“Najbrž bom nekaj dni ostala. Saj tu živi moj varovanec Robert, kajne? Jaz sem njegova rejnica, teta Rosvita. Saj vam je najbrž kaj povedal o meni,” pojasni Rosvita in se rokuje z lastnico, ki si v trenutku nadene prijazen nasmeh. Mogoče bo v obiskovalki našla zaveznico in bo tega preklicanega

slikarja končno spravila od tu, pomisli. Povabi Rosvito v jedilnico in ji pripravi čaj. Starka se razgleduje naokoli, pogled ji obstane na steni, kjer visi fotografija penziona.

“Se penzion že dolgo imenuje Foster?” vpraša.

“Dolgo. Po mojem pokojnem možu. On ga je zgradil in ga tudi zapustil. Najina hči je žena vašega posinovljenca, če smem tako reči.”

Rosvita sunkovito vstane, oprime se mize in se nagne proti Matildi.

“Bog nam pomagaj. To, kar vam bom zdaj razkrila, boste morali vi povedati Robertu. Jaz za to nimam moči. Zato me dobro poslušajte. Gospod Foster je bil dobrotnik, ki je skrbel za Roberta. Zapustil je oporoko, za katero mi je naročil, da naj jo odprem, ko se bo fant poročil. Zapušča mu polovico penziona Foster. Ker je bil njegov oče. Robertova mama je bila njegova ljubica, nosečo z njegovim otrokom so jo valovi nekoč noč komaj živo navrgli na obrežje v bližini hiše, kjer sem počitnikovala z možem. Bledlo se ji je, govorila o nesrečnem naključju, silovito jokala. Prosila naju je, da naj jo vzameva s sabo. Zasmilila se nama je. V Yorkshire sva odpotovala z njo in skrbela zanjo. Nikoli si ni prav opomogla, a otroka je donosila. Kmalu po porodu je umrla. Naročila mi je, naj poiščem otrokovega očeta. Ko sem ga našla, je bil že poročen in je pravkar dobil punčko. Ali vam to kaj pove, gospa Matilda Foster?”

Rosvita se mi je končno javila. Menda je bila na kratkem potovanju. Neverjetna je. In koliko vprašanj je imela naenkrat. Zlasti o tem, kako se razumem s taščo. Ta zadnji teden hodi naokoli kot duh. Zdaj mi ne pošilja samo pomenljivih pogledov. Groza se ji izriše na obrazu, kadar se zastrmi vame. A nič ne reče. Pa saj ni pomembno. Čez nekaj mesec se bova z Venero preselila na svoje. Otroka bova dobila.

“Kaj pa je tako nenavadnega, če sem noseča. In zakaj moram skoraj sredi noči s tabo na sprehod? Prava nadloga si,” se pritoži Venera, ko jo mama za roko vleče proti pečinam.

Ni prvič tu. Pot natanko pozna. Skoraj teče, molči, le nekoliko zasopla je.

“Daj, vrniva se. Robert bo kmalu nazaj. K županu je odšel na pogovor za novo naročilo. Ustavi se vendar, mama!” protestira Venera in izpulji roko iz maminega trdnega prijema.

“Ne ustavljaj se, Venera. Stopi pred mano!”

“Ali mi je novi status prinesel tudi moje pravo ime? Sicer pa je lepo, da me pelješ k pečini, ki sem jo obiskovala edinole z očetom. Poglej, kako visoko sva. In kako globoko spodaj je morje.”

“Upam, da je dovolj globoko.”

“Ne porivaj me! Padla bom! Mama! Spusti me! Obe bova zgrmeli v morje! Neeee!”

Res da sem se dolgo zadržal pri županu, a Venera bi morala biti že doma. Le kam sta odšli z mamo? Pa tako rad bi ji pokazal sliko, ki sem jo danes dokončal. Ustvaril sem žensko galeba, svojega angela, ki leti nad besnečim morjem. Ja, to je tisto pravo. To je resničnejše od življenja. Od kdaj pa je k sliki prislonjeno pismo? To pisavo poznam. Od tete Rosvite je. Kako je to mogoče. Nobene znamke ni, nobenega poštnega žiga. Pa ne, da je prišla na obisk? Čisto njej podobno. Kaj mi piše? Kaj si je spet izmislila? Pošilja mi očetovo in mamino oporoko. Oba sta bila iz Bonifacija. Rosvita je skrbela za mojo mamo. Saj to vem. A kaj piše naprej? Gospod Foster, njen ljubimec, je bil moj dobrotnik in oče. Kaj?! Ne, Venera vendar ni ... Rosvita laže. Venera ni moja polsestra. Le kaj si bo starka še izmislila? Toda česa takega si ne bi izmislila! Ker s tem se vendar ne moreš igrati. Kaj neki ima za bregom?! Ne, ne bom raztrgal pisma. Prebral ga bom do konca. Česa bolj neumnega od tega ne morem izvedeti. Mojo mamo je nekdo porinil s pečine?! Mlado dekle, najlepše v vasi? Tu blizu se je zgodilo. In Rosvita ve, kdo je to napravil ... Venera, kje si?!

Pa ni Robert oddirjal v noč, da bi poiskal Venero. Tudi reševalcev mu ni bilo treba poklicati. Dovolj je bilo, da je pogledal svojo sliko.

Kaj se dogaja? Skozi odprto okno prihajajo galebi? Hej, spustite me! Kam me vlečejo ti ptiči? Dvigujete me v nebo? Letim! Skupaj letimo nad morjem! Ne! Tam spodaj je Venera. Venera! Zakaj ima bel pajčolan? Odnáša jo drugam. Valovi jo nosijo, odvrgli so jo na nabrežje. Venera, predrami se! Nekdo jo vleče iz vode. Mora biti živa! Galebi, nehajte vreščati!

Slika slikarja Roberta Whita z naslovom *Prelet galebov* visi v londonski Tate Gallery. Vsako leto so ji ogleda več tisoč ljudi. Po njihovem mnenju gre za najlepšo sliko med razstavljenimi eksponati. Eden izmed obiskovalcev je v knjigo vtisov napisal: *Tu ni nobene laži.*